

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเรียนร่วม ที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ จังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2550 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเรียนร่วม ในจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเรียนร่วม ในจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินผลแนวทางการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเรียนร่วม ในจังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเรียนร่วม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ประจำปีการศึกษา 2550 จำนวน 338 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเรียนร่วม สุ่มจากโรงเรียนจัดการเรียนร่วม เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และโรงเรียนที่ไม่ได้รับรางวัลโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น 60 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ แนวทางการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเรียนร่วม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาของการสัมภาษณ์ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน ในขอบข่ายงานดังนี้

1. ด้านบุคลากร ประกอบไปด้วย
2. ด้านงบประมาณและบริการสนับสนุนของหน่วยงาน ประกอบไปด้วย
3. ด้านการดำเนินงานวิชาการ ประกอบไปด้วย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหา แนวทางการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้วยการ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ และวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเรียนร่วมในจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเรียนร่วมในจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินผลแนวทางการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเรียนร่วมในจังหวัดกำแพงเพชร

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนเพื่อการจัดการเรียนร่วมทั้ง 4 ด้านของบุคลากร คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและด้านการวัดผลประเมินผล ใช้สถิติโดยการคำนวณหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.3 การวิเคราะห์การแปลผลคะแนนความคิดเห็นในการประเมินแนวทางการดำเนินงานวิชาการของผู้เชี่ยวชาญ ใช้สถิติโดยการคำนวณหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปผล

สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเรียนร่วม ในจังหวัด กำแพงเพชร

1. ด้านบุคลากร

สภาพและปัญหาการดำเนินการ พบว่า บุคลากรในโรงเรียน มีทัศนคติที่ดี ต้องการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีความสามารถเท่าเทียมกับผู้อื่น และคิดว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ เพียงแต่โรงเรียนต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่มีระบบของการเรียนร่วมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ครูเกิดความตระหนักและเข้าใจในสภาพความบกพร่องของนักเรียน โดยครูในโรงเรียน พยายามร่วมมือและช่วยเหลือกันแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหาขึ้น แต่ครูบางส่วนยังไม่มีความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนเพื่อการเรียนร่วมใน ทุกด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง โรงเรียนที่ยังไม่ได้รับรางวัลโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ยังไม่มีระบบการ นิเทศงานด้านการจัดการเรียนร่วม การนิเทศขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญในงานการนิเทศงานการจัดการเรียนร่วม

2. ด้านงบประมาณและบริการสนับสนุนของหน่วยงาน

สภาพและปัญหาการดำเนินการ พบว่า โรงเรียนได้รับงบประมาณ อยู่ 2 ประเภท คืองบประมาณอุดหนุนสำหรับโรงเรียนจัดการเรียนร่วม และงบประมาณ สนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งอื่นใดในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม โรงเรียน ที่ได้รับงบประมาณทั้ง 2 ประเภท เป็นโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำทั้งหมด ส่วนโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำ ยังไม่เคยได้รับงบประมาณในการ จัดการเรียนร่วมใดๆ กิจกรรมที่ใช้งบประมาณและบริการสนับสนุนในการจัดการเรียนร่วม คือ การปรับสภาพอาคารสถานที่ การจัดซื้อแบบเรียน แบบฝึกพิเศษ ตลอดถึงอุปกรณ์ในการ ผลิตสื่อการเรียนการสอน การอบรม และศึกษาดูงานของครู การจ้างครูพิเศษมาช่วยในการ ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรุนแรง บุคลากรร้อยละ 95 มีความคิดเห็นว่างบประมาณ ที่ได้มาไม่เพียงพอ และปัญหาในเรื่องงบประมาณและบริการสนับสนุนในการจัดการเรียนร่วม คือ งบประมาณไม่เพียงพอ เพราะสื่อมีราคาแพง ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ การได้รับงบประมาณไม่สม่ำเสมอ และไม่ได้รับงบประมาณโดยตรงหรือตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติ

3. ด้านการดำเนินงานวิชาการ

สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร

โรงเรียนที่ได้รับเลือกให้เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

มีหลักสูตรเพื่อรองรับการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน ส่วนโรงเรียนที่ไม่ได้รับเลือกให้เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ไม่มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อรองรับการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน การจัดทำโครงสร้างและขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรของกลุ่มตัวอย่าง สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ จัดทำหลักสูตรแยกจากนักเรียนปกติ และ ใช้หลักสูตรปกติร่วมกับนักเรียนทั่วไป แต่จะมีการปรับวัตถุประสงค์ในเนื้อหาแต่ละเนื้อหาในหลักสูตร มีการดำเนินการด้านการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร อยู่ในลักษณะมีการจัดทำหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยประชุมครู ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินการร่วมกัน โรงเรียนแกนนำเรียนร่วมทุกโรงเรียนมีการกำหนดบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการจัดการเรียนร่วม ส่วนโรงเรียนที่ไม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนแกนนำ ยังไม่มีการจัดทำหลักสูตรดังกล่าวนี้ขึ้นมา เพียงแต่ยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ปัญหาที่พบในด้านการจัดทำหลักสูตร คือ ไม่มีหลักการหรือเกณฑ์การจัดทำที่แน่นอนและเชื่อมั่นได้ เพราะไม่มีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนี้มาให้ความรู้หรือมาทำการนิเทศอย่างจริงจัง

สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียน

การสอน

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พบ 1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือ IEP โดยบางกิจกรรมนักเรียนก็ใช้ร่วมกัน และบางกิจกรรมต้องแยกนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษออกจากกัน 2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ โดยจำแนกตามความสามารถของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน และวางแผนการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล 3) จัดกิจกรรมในภาคต้นชั่วโมงเพื่อเด็กปกติ และให้เวลาที่เหลือสำหรับการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 4) มีการปรับวิธีการสอน ตลอดจนสื่อ อุปกรณ์ เพื่อเด็กพิเศษโดยเฉพาะและให้งานตามความสามารถ 5) ให้เพื่อนช่วยดูแล และติดต่อผู้ปกครองในการให้ช่วยสอนต่อที่บ้าน กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมหลักสูตร ก็จะมีอยู่ในรูปของการแนะแนว และการสอนซ่อมเสริม วิชาที่มักจะสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาที่พบในด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ครูยังไม่มั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และภาระงานของครูมีมาก ไม่สามารถดูแลการเรียนของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างสม่ำเสมอ

สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล

มีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะแสดงในส่วนหนึ่งของหลักสูตรโดยแยกจากหลักสูตรและแนวทางการวัดผลประเมินผลของนักเรียน มีการปรับลดเกณฑ์การวัดผลลง ปรับลดเกณฑ์การสอบได้ ข้อสอบลดความยากลง ปรับเวลาในการสอบ และปรับวิธีทดสอบ อาจใช้การสัมภาษณ์แทน วัดผลให้ละเอียด วัดหลายวิธี เช่น วัดผลจากแฟ้มสะสมงานของนักเรียน และวัดผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินที่ได้ ไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในแผน IEP และจัดทำสื่อเพิ่มเติม ทุกโรงเรียนดำเนินการวัดผลประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปัญหาที่พบในด้านการวัดผลประเมินผลคือ ครูไม่มั่นใจในการจัดเตรียมเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็ก ต้องเพิ่มภาระในการสร้างแบบทดสอบเฉพาะบุคคล ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญโดยตรงมาให้คำแนะนำและนิเทศเพื่อปรับปรุงกระบวนการวัดผลประเมินผล อีกทั้งการวัดผลมีค่าที่ไม่แน่นอน มีเพียงแต่ผ่าน ไม่ผ่าน

สรุปแนวทางการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการดำเนินงานวิชาการ

1. ด้านหลักสูตร

- 1.1 ด้านกระบวนการ ควรจัดการประชุมที่มีผู้ให้ความรู้อย่างชัดเจนในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร
- 1.2 ด้านการใช้หลักสูตร ควรจัดทำหลักสูตรในลักษณะบูรณาการความรู้กับความสามารถและความสนใจของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 1.3 ครูควรศึกษาหลักสูตรและออกแบบกิจกรรมเพื่อรองรับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ใกล้เคียงกับ ปพ.6 ของนักเรียนปกติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดภาระการจัดทำเอกสารซ้ำซ้อนของครู
- 1.4 ควรมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (individual education program) หรือที่มีชื่อย่อว่า IEP เพราะแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้ ช่วยให้การศึกษาลำดับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบรรลุเป้าหมาย

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 จำนวนครูที่รับผิดชอบสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในห้องเรียน เพื่อที่จะเอื้อต่อความสำเร็จในกระบวนการเรียนการสอน

2.2 ปรึกษาพูดคุยกัน หาข้อสรุปร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา ตลอดจนกำหนดวิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสอน

2.3 พิจารณาว่าเด็กพิเศษชอบกิจกรรมใด ควรส่งเสริมให้เขาทำ เช่น กิจกรรมร้องรำทำเพลง กิจกรรมวาดรูประบายสี หรือเล่นกีฬา

2.4 ใช้เวลาในการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หากมีปัญหาเรื่องเวลาไม่เพียงพอ โดยครูและนักเรียนกำหนดเวลาซ่อมเสริมร่วมกัน

2.5 นำสื่อที่เด็กสนใจมาใช้ในการบวนการเรียนการสอน ให้เด็กฝึกทำกิจกรรมโดยใช้สื่อ

2.6 ใช้กิจกรรมและสื่อเดียวกันกับนักเรียนปกติ เพราะบางครั้งนักเรียนพิเศษก็จะสามารถเรียนรู้ได้บ้างอีกทั้งยังเป็น การเพิ่มศักยภาพในตัวนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.7 พูดคุยกับผู้บริหารและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนครู ปรึกษาครูที่มีประสบการณ์ทางด้านงานการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.8 ส่งต่อนักเรียนให้เข้ารับการรักษาที่ โรงพยาบาลหากนักเรียนมีปัญหาที่มากกว่าปกติ และขอรับการช่วยเหลือจากผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น นักแก้ไขการพูด นักกายภาพบำบัด หรือนักจิตวิทยา เป็นต้น

3. ด้านการวัดผลประเมินผล

3.1 ใช้วิธีการวัดผลประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง กระบวนการประเมินต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการประเมินที่เชื่อถือได้

3.2 ประเมินจากแฟ้มสะสมงานของนักเรียน และประเมินที่ผลงานของนักเรียน

3.3 ดำเนินการวัดผลให้หลากหลาย เช่น จัดการประเมินผลด้วยการสัมภาษณ์ การตอบคำถามโดยให้เวลาเพิ่มมากขึ้น หรือให้นักเรียนออกแบบคำตอบด้วยตัวเอง

3.4 วัดผลจากวัตถุประสงค์ที่ปรับลดแล้วในหลักสูตร โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน เช่นเดียวกับเกณฑ์ของนักเรียนปกติ

3.5 ประชุมปรึกษาหารือกัน หรืออาจทำหนังสือพบผู้ปกครองเพื่อชี้แจงให้เข้าใจ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองติดตามผลการก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3.6 ปรึกษาผู้รู้ เช่น คุรุวิชาการ หรือครูที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมผู้บริหาร ครูแกนนำ หรือศึกษานิเทศก์ เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ครูมีความตระหนัก แต่ครูมีภาระงานมาก เพราะต้องแบ่งเวลาให้กับนักเรียนพิเศษ ทำให้ครูสอนเด็กปกติไม่เต็มที่ อาจเกิดความกังวลในการปฏิบัติงาน เพราะยังขาดความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนร่วมและเรื่องของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ บางโรงเรียนผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนเท่าที่ควร อีกทั้งผู้ปกครองไม่ยอมรับว่าเด็กในปกครองเป็นเด็กพิเศษและผู้ปกครองเด็กปกติกลัวว่าครูจะไม่มีเวลาให้นักเรียน แนวทางการแก้ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนควรจัดอบรมหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ในด้านการจัดการเรียนร่วม ตลอดจนสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารทุกโรงเรียนโดยให้การเรียนร่วมเป็นนโยบายของทุกสถานศึกษา รวมทั้งจัดประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ ให้ความรู้แก่ครูและผู้ปกครองนักเรียนทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระดี กองแก้ว (2547 : 135) กล่าวว่า ครูที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการศึกษาพิเศษมานานจะสามารถจัดการเรียนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ แนวคิดของ ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 232) กล่าวว่า การเรียนร่วมจะไม่ประสบความสำเร็จหากไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ส่วนด้านงบประมาณและบริการสนับสนุนของหน่วยงานนั้น และจากการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาที่พบคือ งบประมาณไม่เพียงพอ และการได้รับงบประมาณไม่สม่ำเสมอ ไม่ได้รับงบประมาณโดยตรงหรือตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติ ส่วนแนวทางการแก้ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเหมาะสมโดยผ่านคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือการใช้งบประมาณ โรงเรียนควรมีโครงการของงบประมาณมาจากหน่วยงานภายนอก เช่น องค์กรการบริหารส่วนตำบลหรืออื่นๆ แล้วนำมาประชุมวางแผนการใช้งบประมาณในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชาติ มีชัยและคณะ (2544 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนเรียนร่วม มีงบประมาณอย่างเพียงพอและมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามระดับและประเภทของความต้องการพิเศษของนักเรียนแต่ละคนด้วย นั่นคือ แนวทางการดำเนินงานด้านงบประมาณและบริการสนับสนุนของโรงเรียนเรียนร่วม จึงควรที่จะมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่ม หรือทำการเฉลี่ยงบประมาณโดยใช้จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเกณฑ์ หรืออาจมีโครงการของงบประมาณมาจากหน่วยงานภายนอก และผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนเรียนร่วม ควรจัดให้เป็นลักษณะของคณะกรรมการพิจารณาจัดสรรงบประมาณการจัดการเรียนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา

รูปแบบการดำเนินงานวิชาการปัญหาที่พบจากการศึกษา คือ การจัดทำหลักสูตร การเรียนร่วม ไม่มีหลักการหรือเกณฑ์การจัดทำที่แน่นอนและเชื่อมั่นได้ เพราะไม่มีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนี้มาให้ความรู้หรือมาทำการนิเทศอย่างจริงจัง บุคลากรไม่มีความมั่นใจในการที่จะจัดทำหลักสูตรเพื่อการจัดการเรียนร่วมและใช้หลักสูตร แนวทางการแก้ปัญหาที่ได้จากการศึกษา คือ จัดการประชุมที่มีผู้ให้ความรู้อย่างชัดเจนในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ ซาดี มีชัยและคณะ (2544 : บทคัดย่อ) ซึ่งกล่าวว่า สภาพการจัดการเรียนร่วม ในด้านหลักสูตร ต้องมีการกำหนดหลักสูตรให้มีความชัดเจน ต่อเนื่อง และเน้นทักษะให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และแนวคิดของ นักการศึกษา นั่นคือ ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 59) กล่าวว่า เอกสารแนวทางการดำเนินการด้านการเรียนร่วม ควรจัดทำเอกสารที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ และนำเอกสารเหล่านี้ไปยังระดับ ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเอกสารหลักสูตรนั้น รายละเอียดต่างๆ ของเนื้อหาจะแนบปฏิบัติให้กับผู้ปฏิบัติด้วย ดังนั้น แนวทางการดำเนินการด้านหลักสูตร โรงเรียนเรียนร่วมทั่วไปจึงควรจัดหาเอกสาร หรือ แนวทางที่มีความชัดเจนในเรื่องของการจัดทำและการใช้หลักสูตร จัดทำหลักสูตรในลักษณะ บูรณาการความรู้กับความสามารถเพื่อที่เด็กจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการดำรงชีวิต ด้านการจัดการเรียนการสอนปัญหาที่พบจากการศึกษา คือ ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีน้อยเพราะครูต้องดูแลและทำการสอน เด็กปกติอีกจำนวนมากภายในห้องเรียน ครูจึงไม่สามารถแยกกิจกรรมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ทุกครั้งครูส่วนใหญ่ยังขาดการใช้สื่อสำหรับพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ บางครั้งเด็กปกติเกิดความรำคาญที่กิจกรรมการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง เพราะครูต้องแบ่งเวลาไปดูแลกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนแนวทางการแก้ปัญหาที่พบคือ ให้ครูใช้เวลาในการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจน พูดคุยกับผู้บริหารและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนครู โดยปรึกษาครูที่มีประสบการณ์การสอน เด็กพิเศษ ซึ่งปัญหาที่พบจากการศึกษาตรงกับแนวคิดของ ไบรท์ (Bright, 1986 อ้างถึงใน เกษม ทองสัมฤทธิ์) ซึ่งกล่าวว่า สัดส่วนของจำนวนครูและนักเรียนที่เหมาะสมจะช่วยลดปัญหา ในด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และแนวคิดของแนนซีและดาร์ลีน (Nancy & Darlene, 1998) ซึ่งกล่าวว่า ห้องเรียนการเรียนร่วมที่ประสบความสำเร็จจะต้องให้นักเรียนพิเศษเรียนร่วมเต็มเวลาและมีจำนวนที่จำกัด ดังนั้นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม จึงควรมีแนวทางการแก้ปัญหาในเรื่องสัดส่วนของครูต่อนักเรียนให้เหมาะสม โดยอาจมีโครงการรองรับการจัดทำ แผนอัตรากำลังประจำปี หรือ จัดหาครูเพิ่มโดยวิธีอื่น ส่วนแนวคิดในเรื่องของแนวการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนร่วมของ สุนันทา เทียงตรง (2547 : ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า ในการปรับวิธีการสอน ไม่ว่าจะปรับจากหลักสูตรของชั้นเรียนปกติ หรือการจัด

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลก็ตาม เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาในการสนองความต้องการพิเศษทางการศึกษาของผู้เรียนเท่านั้น และยังไม่เป็นการเพียงพอ ซึ่งในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูควรพิจารณาใช้วิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ดังนั้น การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมนั้น จำเป็นต้องปรับในหลาย ๆ ด้าน เพื่อรองรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ครูจึงควรปรับตั้งแต่กระบวนการจัดการเรียนรู้ ปรับเวลา ปรับแบบฝึกและผลงานตามความสนใจของผู้เรียน มีการให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามสมควร และให้แรงเสริมที่ได้อย่างสม่ำเสมอเสมอ และที่สำคัญ ครูควรใช้สื่อทุกครั้งในการสอน ด้านการวัดผลประเมินผลจากสภาพปัญหาที่ได้จากการศึกษา พบว่า ทุกโรงเรียนมีการวัดผลประเมินผลแตกต่างจากเด็กปกติทำให้ครูต้องใช้เวลามาก และเป็นการเพิ่มภาระในการสร้างแบบทดสอบเฉพาะบุคคล ครูไม่มั่นใจในการจัดเตรียมเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับเด็ก มีความสับสนในการจัดลำดับที่ของนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองเด็กไม่ค่อยเข้าใจการกำหนดคะแนนไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ครูมีความเข้าใจที่ผิดๆ ในการวัดผล นั่นคือการปรับลดเกณฑ์การวัดผล ครูควรปรับลดที่วัตถุประสงค์ มิใช่ปรับลดเกณฑ์การผ่านของนักเรียน ส่วนแนวทางการแก้ปัญหาที่พบคือ ควรใช้วิธีการวัดผลประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง โดยประเมินจากแฟ้มสะสมงานของนักเรียน หรือผลงานของนักเรียน ดำเนินการวัดผลให้หลากหลาย เช่น จัดการประเมินผลด้วยการสัมภาษณ์ และหากมีปัญหา ควรปรึกษาผู้รู้ เช่น ครูวิชาการ หรือครูที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนร่วม โดยการประชุมปรึกษาหารือกัน หรืออาจทำหนังสือพบผู้ปกครองเพื่อชี้แจงให้เข้าใจ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 21) ซึ่งกล่าวว่า การวัดผลประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรเน้นที่ความสนใจเด็ก ผลของการเรียนรู้ โดยวัดจากผลงานซึ่งแสดงถึงความสามารถที่แท้จริง อันเป็นผลจากการเรียนรู้ของเขา และการประเมินผลโดยการสอบ จึงไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้น แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในด้านการวัดผลประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม คือ ควรมุ่งประเมินที่ความสามารถที่แท้จริงของเด็ก

ข้อเสนอแนะทั่วไปในการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเรียนร่วม มีความเหมาะสม แต่กลจักรสำคัญในการพัฒนาอยู่ที่บุคลากร ดังนั้น โรงเรียนเรียนร่วม จึงควรมีการพัฒนาการดำเนินการดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ผู้บริหารในโรงเรียนเรียนร่วม และมีการพัฒนาครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนเรียนร่วมอย่างทั่วถึง
2. จัดระบบการบริหารงานการจัดการเรียนร่วมให้ชัดเจน เป็นรูปธรรม โดยมีการประชุมปรึกษาหารือ และหาแนวทางดำเนินการ หรืออาจมีกำหนดการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนร่วม
3. เน้นการมีส่วนร่วม มีการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานหรือชุมชนที่เกี่ยวข้องมา ให้การช่วยเหลือในด้านงบประมาณและการพัฒนาจัดหาสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการที่จะพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการห้องเรียนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมชั้นเรียนต่อไป